

SNAKKE

Samtalehjelp til deg som er bekymret for et barn



MAJA, 5 ÅR



ZARA, 12 ÅR



MARIUS, 15 ÅR

www.snakkemedbarn.no

Drammen, BRiS, Fagkonferanse 5.Jun 2019

Kjetil Friisø Ramborg, psykologspesialist, Spesialrådgiver

Rikets tilstand – Svikt og svik, NOU 12/2017

1. Avdekking ikke et resultat av det offentliges innsats
2. Manglende kollega- og lederstøtte
3. Meldeplikten ble ikke overholdt
4. Saksbehandlingstid var altfor lang
5. Dokumentasjon og sakspapirer var mangelfullt
6. Profesjonell lojalitet var til de voksne

7. Dømte utøvere ble ikke fulgt opp
 8. Svakheter ved tilsynsmyndighetenes arbeid
 9. Samarbeid mellom etater fungerte ikke
 - 10 . Foreldres sårbarhet ble ikke utforsket eller tatt på alvor
 11. For lite kunnskap om sammenheng mellom barns atferd og mishandling.
 12. Ufullstendig utredning til grunn for avgjørelser og konklusjoner.

 - 13. Samtale med barn var utelatt eller dårlig gjennomført**
-

- www.snakkemedbarn.no
 - Film påOM
- Animasjonsfilm:
- <https://vimeo.com/317964863>

6. Jeg vet hva jeg skal gjøre når jeg blir bekymret for om et barn er utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt

[More Details](#)

● Helt enig	143
● Litt enig	97
● Litt uenig	11
● Helt uenig	5
● Vet ikke	0



7. Jeg er trygg på å snakke med barn som jeg blir bekymret for om er utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt

[More Details](#)

● Helt enig	48
● Litt enig	127
● Litt uenig	57
● Helt uenig	20
● Vet ikke	5



fra spørreundersøkelse etter SNAKKE i barnehager

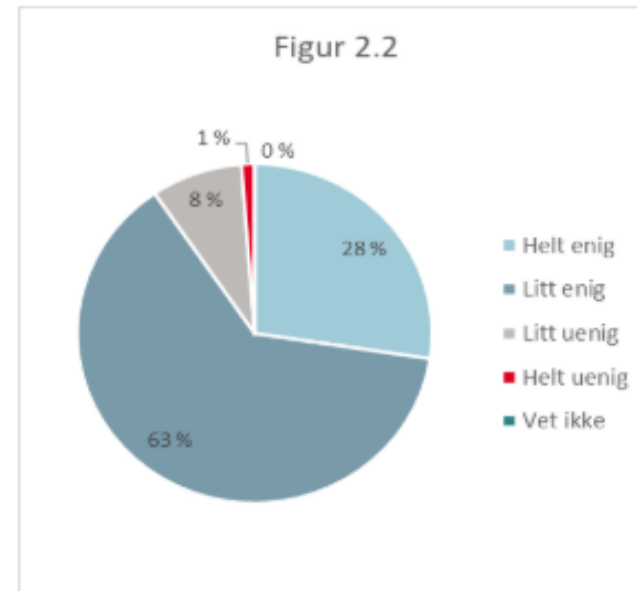
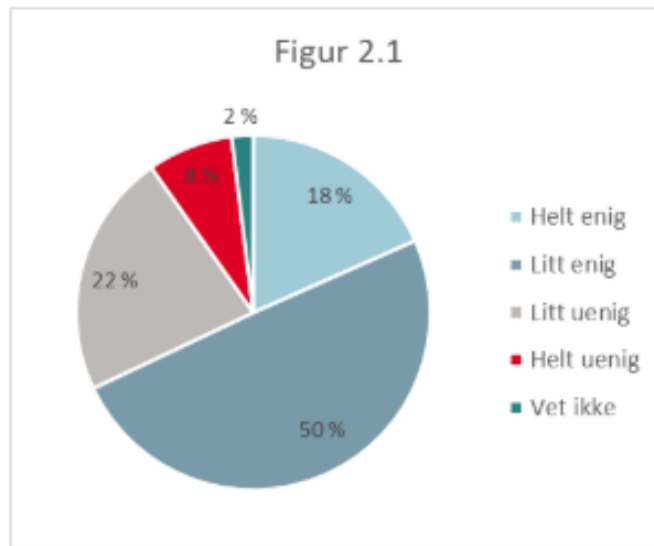


Fig.2.1(før) og 2.2 (etter) svar på "Jeg er trygg på å snakke med barn jeg blir bekymret for om er utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt".

på smart-telefon: LærMer delen

- Den har du altid med deg!

Samtale, dialog med barn

- Relasjon, tillit og trygghet viktig
 - men nærhet kan være skummelt og invaderende
- Skyld, skam og tabu
 - Kulturelle koder og føringer; hvilke holdninger har du selv?
 - Hva kan man forvente av åpenhet?
 - For eksempel: Gjennomsnitt latenstid for å fortelle om overgrep 17,2 år, og «*Lavere alder ved første overgrep, en kjent overgriper, og mer av andre typer negative opplevelser i oppveksten var knyttet til lengre latenstid*» (Steine et.al. 2016 i tidsskrift for Norsk Psykologforening)
- Hva blir konsekvensene hvis man forteller?
 - Frykt for hva som kan skje er kanskje den viktigste grunnen til at barn ikke forteller

Tema, alder og kontekst

- Hva slags tema og type samtale?
 - Informere? Undersøke? Støtte? Avdekke?
 - Hva slags agenda har vi ? –og barnet/ungdommen?
 - Muligheter for utviklingsstøtte i samtalene varierer men er alltid tilstede
 - Er du forberedt? Planlagte Vs spontane samtaler
- Alder
 - Kronologisk og mental alder er ikke nødvendigvis samme
 - Evner til å uttrykke seg kan variere med emosjonell tilstand
- Kontekst og rammer
 - Hva bidrar til trygghet og bedre kommunikasjon for dette barnet / ungdommen?
 - Hvem er du for dette barnet?

For at barn skal fortelle

Tre viktige faktorer som kan bidra til at barn forteller om vold og overgrep (Jensen et al 2005)

- **Anledning**

- barnet må ha en mulighet til å SNAKKE og oppleve at det er noen som ønsker å forstå dem og hvordan de har det

- **Hensikt**

- Det må være en hensikt med å fortelle, for eksempel et håp om at noe kan bli bedre eller at noen andre kan hjelpe uten at det blir for risikabelt

- **Sammenheng /tematisk forbindelse** (tematisering, f.eks: « www.Jegvet.no »)

- Å snakke om noe man ikke har ord på, eller opplever som tabu, skammer seg over eller er redd for å fortelle om kan være vanskelig.
- Når andre snakker om det er det mye lettere å komme med sin egen opplevelse, og man kan føle seg mindre alene og utenfor.
- Hvordan snakke om at vold, overgrep og omsorgssvikt er skadelig for barn uten at barna opplever å bli kalt for skadet? (Tematisering uten stigmatisering, viktig med håp, støtte og mestringsfokus)

Vi vet imidlertid at det kan være utfordrende å snakke med barn om en del tema, og har laget SNAKKE for at voksne skal bli tryggere på sin rolle i samtale med barn de er bekymret for

Reaksjoner, tilstand og uttrykk

- Ekstra sensitive barn og unge
 - Hvordan tolker de deg? Mål og mening for samtalen?
 - Den voksne bør lede samtalen på en trygg måte, men følge barnets initiativ
- Tilstandstilpasset kommunikasjon og samspill
 - Inntoning til barnets tilstand og oppmerksomhet
- Flyt i samtalen, hvordan etablere og holde en god dialog
 - Gi plass, tid og rom for barnets uttrykk og historie
 - Etablering av dialog og talefrekvens/rytme
- Brudd og reparasjon i samtaleflyten
 - Vanlige brudd i flyten
 - Koble seg på igjen med gjentakelse og bekreftende dialog ved behov
 - Anerkjennelse hvem som eier historien, gi mening og verdighet (Ruud, 2011)

Samtaleteknikker og verktøy

- Teknikker og metoder

- Mange metoder og teknikker
- www.snakkemedbarn.no –plattform for å øve og reflektere med kolleger for å bli mer bevisst og trygg i samtalene med barna

- Verktøy for uttrykk, regulering, samspill og fortelling

- Tegning, maling og illustrasjonsbilder
- Leker, dukker, leire og figurer
- Andre ting man kan dele fokus på (triangulering, Øvreide 2009)
- Noe man kan holde eller pille på, for regulering og pause/avledning

Ikke-dømmende kommunikasjon

- Åpen, nysgjerrig og utforskende tilnærming
- Ha flere hypoteser i hodet
- Tematisering uten psykiatribegreper og sykeliggjøring kan være viktig
- Barnets egne tanker og følelser bør ha tydelig prioritet

Egne reaksjoner og ivaretagelse

Hva hjelper for deg?

- I samtalen

- Hvordan holde hodet kaldt og hjertet varmt?
- Pust og regulering

- Etter samtalen

- Hvordan håndtere overveldende historier og inntrykk?
- Symptomer på sekundærtraumatisering
- Hva trenger du?

- Når vi har lyst til å si «du må forstå at...»
 - Er det aller viktigste kanskje hva vi selv ikke har forstått

Noen referanser og videre lesning:

- Bok: Inge Nordhaug (2018) «Kva ser vi – Kva gjer vi; Omsorgssvikt, vald og seksuelle overgrep. Skulen og barnehagen sine oppgaver»
- Bok: Haldor Øvreide (2009) «Samtaler med barn»
- Bok: Anne Kirsti Ruud (2011) «Hvorfor spurte ingen meg?»
- Bok: Kari Marie Trøften Gamst (2017) «Profesjonelle barnesamtaler -Å ta barn på alvor»
- Rapport 2/2010 NKVTS Åse Langballe, Kari Trøften Gamst og Marit Jacobsen «Den vanskelige samtalen. Barneperspektiv på barnevernarbeid. Kunnskapsbasert praksis og handlingskompetanse
- Empatisk dialog (Lisbeth Holter Brudal, 2014)
- Den dialogiske barnesamtalen: Hvordan snakke med barn om sensitive temaer (Åse Langballe, 2011; se www.barnesamtalen.no)
- Snakk med meg (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/snakk-med-meg/id577710/>)
- Motiverende intervju (MI) (<https://helsedirektoratet.no/motiverende-intervju>)
- Sokratiske spørsmål (Karl Tømm, 1988)
- Narrativ Terapi (Michael White, 2009) og metoder som Livets tre og Livets elv
- Jeg Er Her av Redd Barna Hvordan møte og følge opp barn som forteller fra <https://www.reddbarna.no/dokumentfil29?pid=Native-ContentFile-File&attach=1>
- Selvik, S., Raaheim, A., & Øverlien, C. (2016). Children with multiple stays at refuges for abused women and their experiences of teacher recognition. *European Journal of Psychology of Education*,. doi:[10.1007/s10212-016-0302-0](https://doi.org/10.1007/s10212-016-0302-0)
-

www.snakkemedbarn.no



Dere er så viktige! stå på!
Takk